

El cercle de pobresa de Girona

La migració posterior a la Guerra Civil va repercutir profundament en la configuració de Girona. La indiferència de l'Administració central i la manca de recursos del municipi van provocar l'aparició i la proliferació de les barraques. El primer nucli va sorgir a Montjuïc a partir de 1949, aprofitant les ruïnes i els murs del castell abandonat. S'hi van arribar a encabir fins a 2.000 persones, repartides en 315 barraques i desproveïdes dels serveis més elementals. Un segon poblament es va consolidar a Ríu, entre la N-II i el Ter. Aquest nucli de 140 barraques, estès pràcticament sobre el mateix llit del riu, patia tota mena de carencies des del punt de vista higiènic i no reunia les més mínimes condicions d'habitabilitat. Tres altres grups van néixer a partir de 1964 a les Pedreres, amb més de 500 barraques: Torre Gironella, Alfons XII i Polvorins.

La solució de recanvi al barraquisme van ser els suburbis, grups de *viviendas protegidas* construïts oficialment en terrenys igualment orfes d'equipaments i serveis: Vila-roja, Germans Sàbat i Font de la Pólvora, barris allunyats de la ciutat tradicional que molt lentament s'han anat incorporant al teixit urbà.

Els habitatges de Montjuïc van perdurar fins a l'any 1971, en què l'empresa privada que havia adquirit la mun-

tanya va començar a construir la zona residencial projectada. Molts dels seus habitants van ser traslladats a unes cases aixecades arran de muralla, al carrer de Portal Nou. El grup de Ríu va desaparèixer físicament del mapa l'any 1962, quan una riuada va fer que el Ter recuperés del tot la seva llera. Els habitants de la zona van ser precipitadament allotjats a l'antic edifici d'Hisenda de la plaça de Sant Josep, avui Arxiu Històric, i més tard a la vora de la carretera de Sant Gregori, en uns *albergues provisionales* que, malgrat el seu nom, van sobreviure setze anys. Un foc inesperat, l'any 1970, en va convertir uns quants en un amuntegament de ferros. En aquells barracots amb teulats d'uralita, d'un aspecte que evocava els camps de concentració, hi van viure fins al 1978 unes 2.000 persones, que van ser traslladades finalment a la Font de la Pólvora.

Així es va anar estrenyent, als quatre punts cardinals i al llarg de trenta anys, el cercle de pobresa que algú va anomenar «la corona d'espines de Girona».

>> *La barraca número 66 del nucli de Ríu, sobre la llera del Ter, l'any 1957. Al fons, la catedral (inacabada) i Sant Feliu.*

ARXIU NARCÍS-JORDI ARAGÓ

De les barraques i els *albergues provisionales* als suburbis i a les *viviendas protegidas*

>> *Els albergues provisionales arran de la carretera de Sant Gregori, l'any 1970. La fletxa assenya els que es van cremar. Al fons, la Devesa i els dos edificis singulars de La Caixa.*

Una culpa compartida

«L'anarquia de les migracions no va trobar a Girona cap mecanisme que les integrés urbanísticament i socialment. L'emigrat es va trobar tot sol en la resolució de la seva primera necessitat: l'habitatge. La història dels suburbis bé podria ser la història d'una culpabilitat conjunta Poble-Estat, en la difícil acceptació d'aquests que Candel batejaria com a «altres catalans».

Una barrera encara més insalvable ha mantingut marginada la població vinguda de nou: la cultura. I no simplement els fets de la llengua i l'estil de vida diferents, sinó les poques possibilitats reals d'assistència als centres escolars, la manca d'institucions i programes que establissin camins de formació, educació, promoció laboral i social. Les dues societats establertes a Girona, separades mútuament per un recel i un desconeixement absoluts, han conviscut més atentes a salvar la seva personalitat i el seu orgull ètnic que no pas interessades en la recerca de camins d'integració».

Girona grisa i negra
Edicions 62. Barcelona, 1972.

>> *Els albergues cremats l'any 1970.*